

МИЛОСРЂЕ И ДОБРОЧИНСТВО

НАЈВЕЋА ТАЈНА МАСОНЕРИЈЕ ЈЕ ЧИНТИ ДОБРО,
А О ТОМЕ НЕ ГОВОРТИ.

Рођење. По рођењу не постоји беспомоћније биће од људског. Родитељи су ту да новорођеноме обезбеде задовољење свих животних потреба. Одрастањем, човек од родитеља добија животни ослонац и васпитање, емотивну и материјалну потпору. Друштво му пружа шансу за социјализацију и стицање образовања. Човек се учи целог свог живота, одрастањем сазрева физички, интелектуално, емотивно и социјално, али који је то тренутак када можемо рећи за некога да је одрастао? Процес људског одрастања је индивидуалан. Некоме је потребно шеснаест, некоме осамнаест година, некоме двадесет пет, некоме тридесет пет, али са сигурношћу можемо рећи једно: Човек је одрастао оног тренутка када оно што даје превазилази оно што добија. Тада живот добија нову димензију и квалитет, нов смисао. Он осећа како радост давања надјачава радост примања. Осим што својој деци даје све оно што је добио од родитеља, човек и друштву ставља на располагање део свог времена, енергије и знања. Он остарелим родитељима пружа сву помоћ, као захвалност за бригу, љубав и пажњу која му је у детињству пружена. Ипак, без обзира на животну доб, код сваког човека и даље постоји потреба за примањем. Ако та потреба увелико превазилази и потискује потребу за давањем, води нас у животну слепило, егоизам и зло. Уколико пак, постанемо свесни потребе за давањем и откријемо сву животну радост која из давања произилази, ми смо на путу узвишене љубави и доброте. Тамо где се материјалне вредности промовишу као доминантне, где се похлепа представља (или доживљава) као амбиција, несхватљиво је да човек највише досеже управо давањем. Током свог живота ми дајемо породици, Братству, отаџбини. Свако од тих давања је посебно, али добротинство и милосрђе се сматрају најузвишенијим видовима давања.

Милосрђе представља добровољно давање помоћи онима којима је она потребна и који не стоје у директној вези са даваоцем такве помоћи. Милосрђе не треба поистовећивати са милостињом која се своди на давање сиромашнима, болеснима, унесрећенима, јер милосрђе изворно има знатно шире значење. Милостиња јесте једна од најочигледнијих појавних манифестација милосрђа, па се често погрешно сматра да је она основни смисао милосрђа, слично као што је у песништву најочљивија рима, па неки мисле да је права само она песма чији се стихови римују.

Из латинске речи *caritas*, чије се првобитно значење односило на нешто скупоцено, свето и драго, изведене су француска реч *charité* и енглеска *charity*, које се односе на милосрђе. *Caritas* је, са друге стране, постао уобичајен латински превод за грчку реч *агапе*, која је у хришћанству била назив за заједничку трпезу за којом су сви били добродошли, представљајући безграничну, универзалну, Божју љубав. То, далеко шире поимање речи, дато је и у хришћанском триплету: љубав, вера и нада. Међутим, љубав у религијском смислу није само осећање, него

став просвећене воље, какав би људи требало да гаје према себи и другима, надахнути љубављу Божјом.

Појам милосрђа, иманентан је и другим, како политеистичким, тако и монотеистичким религијским заједницама. У хебрејском језику, милосрђе потиче из корена речи која означава мајчино крило, што указује на љубав, нежност, пожртвованост мајке према детету, од његовог зачећа, па све до доласка на свет. Међутим, милосрђе није нагонска приврженост неког бића према другоме, већ је израз свесне, жељене доброте. Тако се у јудаизму цедаках (буквално значи „праведност“, „поштење“, а најчешће се користи да означи милосрђе) односи на верску обавезу да се уради оно што је исправно и праведно и што јудаизам истиче као кључну компоненту духовног живота. Хијерархијски други највиши облик цедакаха је анонимно давање донације непознатим примаоцима, док је први највиши облик давање поклона, зајма или успостављање партнерства које има за циљ да прималац може да настави да живи самостално, уместо да живи на рачун других. За разлику од филантропије и милосрђа, који су потпуно добровољни, цедаках се види као верска обавеза која мора бити извршена без обзира на финансијски положај даваоца.

У исламу, милост се назива закат и један је од пет стубова ислама. Очекује се да сви припадници исламске вере који имају финансијска средства дају одређену суму новца или робе онима којима су они потребни. У одређеним државама, пракса прикупљања новца је на добровољној основи, док је у другим дефинисана законима и спроводи се од стране самих државних институција.

У српском језику, реч милосрђе је сложеница, која даје можда и најсвеобухватнији смисао овог појма – милосрдна особа је особа милог срца, племенита, витешких манира, биће које се у свакој животној прилици руководи најузвишенијим принципима. Милосрђе је у средњовековној Србији, говоре записи из тог времена, било уздигнуто на највиши државни ниво, јер су владари одвајали силне своте новца и даривали цркве и манастире великим поседима, између осталог и зарад помоћи болеснима и сиромашнима који су у огромном броју, чак и из околних држава, долазили у тадашњу Србију тражећи спас. Током турске владавине, на просторима Балкана прихваћена су још два, наизглед слична појма, севап и атар, који су имали за циљ да артикулишу људску доброту, с тим што је акценат појма атар на доброту, која представља чинидбу човеку, а севап на добром делу, које се чини као божанско добро.

Када је у питању емоционална повезаност људи у друштву, постоји једно правило: што се теже живи, то су људи чвршће повезани, а што је живот лагоднији и богатији, то су везе између људи мање чврсте, а људи емоционално удаљенији. У срединама са развијеним мас-медијима и потрошачком културом, данас реч љубав све више означава само оно што се дешава између двоје људи и неретко се своди на еротску љубав. При томе се остављају по страни сва друга значења која се односе на емпатију и љубав према другим људима, познатим и непознатим. Ствари се мењају када се догоде природне катастрофе, ратови и друге велике

несреће. Тада нечија трагична судбина постаје нешто што нас се лично тиче јер би могла да се догоди, или се догађа, нама или нашим. Тек када у судбини другог видимо своју могућу судбину, тек тада нам други постаје важан, као што нам постају важна и његова осећања. Тек тада се јављају саосећање, сажаљење, самилост и милосрђе. Нама постаје тешко зато што видимо да је другом тешко. Али, „у добру је лако добар бити, на муци се познају јунаци.“ каже Петар II Петровић Његош.

Бити милосрдан према другоме је чин добротинства мотивисан човекољубљем даваоца, али добротинство је далеко шири појам од милосрђа. Реч добротинство је јасна сложеница, настала спајањем речи добро и чинити. Добротинство је више од врлине. То је животни мото, начин живљења, систем вредности. Добротинство се не ограничава на помоћ непознатима и унесрећенима. Добротинитељ јесте пун љубави за другог, али су нам често највећи добротинитељи управо они који нас понекад изгрде, чија нам критика помаже и чини нас бољима. Однос милосрђа и добротинства можда најбоље описује стара изрека која каже да смо гладнога коме поклонимо рибу нахранили за један дан, а уколико га научимо да је сам лови, нахранили смо га за читав живот. Човек којем се солидарно помогне да сам себи обезбеди егзистенцију развија самопоштовање и достојанство, док онај који живи само од помоћи милосрдних, самог себе види као мање вредног. Ми му с нашом хуманитарном помоћи можда помажемо да преживи, али не и да достојанствено живи и постане равноправан члан заједнице.

КАКВА ЈЕ У ТОМЕ УЛОГА СЛОБОДНОГ ЗИДАРСТВА?

Човекољубље и добротинство се налазе у срцу сваког Слободног зидара, који, када се ради о добротинству, не прави разлику између Слободних зидара и профаних. Податак да је у Слободном зидарству први одбор за добротинство установљен још 1724. године јасно о томе сведочи.

Наша учења се одвијају на Светлу, али је упркос томе, Слободно зидарство одувек било под разним притисцима. Многа Браћа се питају како да предупредe неистине о Братству. Ван сваке сумње, најбољи начин је да личним примером и примером који Братство даје из дана у дан, показујемо свету да живимо у складу са начелима Реда који волимо и коме смо се заклели на верност, а једно од тих начела, можда и највеће од свих јесте добротинство.

Рад Браће Ложе „Истина“, прочитан на Раду који је одржан 27.4.2013. Г.И.С., поводом братимљења Ложе „Истина“ са Ложама „Пиеро дела Франческа“ из Ареча и „Вера Кроће“ из Кана